

'Turkije heeft Nederland in houdgreep'

Via een bizarre scheiding is Ton Hofstede terechtgekomen in de duistere krochten van de Turks-Nederlandse betrekkingen. De vader voelt zich een pion die geofferd wordt. "Het is een nachtmerrie die Kafka niet had kunnen bedenken."

Henk Rijkers

"Welbeschouwd ben ik slachtoffer van eerwraak." Nee, we zitten niet aan tafel met een allochtoon 'hoofddoekje'. Voor ons zit een zelfbewuste Nederlandse man. Ton Hofstede (55) is ondernemer in de medische sector en heeft maar liefst drie academische studies op zijn naam: hij is arts, bedrijfskundige en jurist. Zijn leven staat in het teken van nog maar één ding: zijn dochtertje Petra. Hij heeft haar sinds 2011 niet meer gezien. Het nu achtjarige meisje bevindt zich bij Tons schoonfamilie in Turkije. De vader is verstoten.

Afzijdig

Er zijn tientallen rechtszaken tegen Hofstede aangespannen. Alleen al afgelopen week vonden er in Turkije drie hoorzittingen plaats, die de beschuldigde overigens zelf niet mocht bijwonen. Zijn verzoeken om vaderlandse bijstand worden consequent afgewezen. Hofstede: "Nederland maakt zich druk over mensenrechten overal ter wereld, maar als die van een Nederlander concreet geschonden worden, houdt onze overheid zich liever afzijdig. Dan is men bang de 'bilaterale betrekkingen' te verstoren."

Kinderwens

Na een eerste huwelijk dat kinderloos bleef, kreeg Hofstede in 2003 een relatie met een Turkse arts in een Nederlands ziekenhuis. Demkul is van goede komaf: haar vader is rechter bij de Hoge Raad in Turkije. Net als Ton heeft Demkul een kindwens. Groot is dan ook hun vreugde als in 2005 hun dochtertje Petra wordt geboren. Als thuiswerker wordt Ton de eerste verzorger van het kind. Maar in 2008 krijgt Demkul problemen met haar werkgever. Het gezin besluit naar het geboorteland van de vrouw te verhuizen. Ton en Demkul brengen hun hele hebben en houden naar Ankara over, waar de schoonfamilie hen met open armen ontvangt. Er breekt een gelukkige tijd aan. Ze worden opgenomen in de expat-club. Het bedrijf van Ton wordt binnengehaald op het Technopark van de universiteit Hacettepe.

'Hokken'

Maar in de zomer van 2011 komt er – voor Hofstede totaal onverwacht – een einde aan het gezinsgeluk. Tons schoonouders, die tot dan toe met hem weglopen, zijn als een blad aan de boom omgedraaid. Dit komt doordat hen enkele details over Demkul hebben bereikt, waarvan ze niet op de hoogte waren. Zo is het stel, hoewel het trouwringen draagt, nooit formeel gehuwd: voor de oudere generatie Turken is dit 'hokken' van de dochter een bron van schaamte. "Hun familieer was beschadigd", legt Hofstede uit. Op 17 juni 2011 wordt Petra uit het gezin weggehaald en in gijzeling gehouden bij haar grootouders. Demkul sluit zich bij de woede van haar familie aan. Ton staat alleen.

Rijtje

Demkuls familie probeert van hem af te komen. Zijn telefoon en water worden afgesneden. Maar Hofstede, de oud-commando, weigert zich zomaar weg te laten

Foto: Jan Peeters - KN

Ton Hofstede: "Nederland maakt zich druk over mensenrechten overal ter wereld, maar als die van een Nederlander concreet geschonden worden, houdt onze overheid zich liever afzijdig."

jagen. Hij vertrouwt erop dat de rede zal zegevieren. Maar schoonvader – rechter bij de Hoge Raad – belt de politie op om Ton te laten arresteren en het land uit te zetten. Dat volstaat: Ton wordt uit zijn huis gehaald op beschuldiging van mishandeling, bedreiging, incest, stalking, alcoholisme, ontvoering, vernieling, inbraak, diefstal en poging tot moord. "Meer konden ze even niet verzinnen", zegt Hofstede. "Maar dit rijtje was voldoende om mij voor jaren in een Turkse gevangenis op te laten sluiten."

Blauwe plek

Hofstede wordt gevankelijk weggevoerd. Al zijn bezittingen, zijn geld, zijn bedrijf, moet hij achterlaten. Op het politiebureau moet Demkul de 'wondingen' laten documenteren die haar echtgenoot haar zou hebben toegebracht. Maar die waren er niet. "Daar had ze niet op gerekend", zegt Hofstede. "Anders had ze zich wel even gestoten om een blauwe plek te krijgen." En ook de alcohol- en levertest bij hem leveren niets op. De politie snapt dat de aangifte vals is en laat Hofstede weer vrij. Naar huis kan hij niet. "Ik had geen sleutels meer. De politie probeerde met de familie in contact te komen, maar die reageerde niet."

'Niets gedaan'

"Daar stond ik dan", vertelt Hofstede. "Midden in de nacht op straat. In een vreemd land waarvan ik de taal niet kende. Zonder familie om naar toe te gaan, en zonder geld voor een hotel." In korte broek en T-shirt loopt hij op zijn slippers naar de ambassade. Daar moet hij wachten tot die 's ochtends opengaat. Hij krijgt te horen dat hij beter een advocaat kan zoeken. Verder zegt men niets te kunnen doen. "Dat is nu bijna drie jaar geleden", vertelt Ton, "en inderdaad heeft de ambassade vrijwel niets voor me gedaan."

Pontificaal

Dan beginnen de rechtszaken. Het zijn er tientallen. In het Turks, en met een wetgeving die Hofstede onbekend is. Op alle hoorzittingen komt schoonvader opdagen, die als raadsheer van de Hoge Raad valse aan-

giften deed en alles van Hofstede gestolen heeft. Geflankeerd door gewapende politieagenten neemt hij pontificaal plaats tegenover de lagere rechter. "Die rechters durfden vervolgens geen uitspraak te doen. Enerzijds moesten zij namelijk de wet toepassen, anderzijds wilden of durfden zij die niet tegen hun collega te gebruiken. Veel van de rechtszaken lopen dan ook, bij gebrek aan een vonnis, nog steeds."

'Nachtmerrie'

Als Hofstedes hoogbejaarde ouders hem ter ondersteuning in Turkije komen opzoeken, worden ook zij gearresteerd en strafrechtelijk vervolgd wegens 'poging tot ontvoering'. "Alles en iedereen wordt geïntimideerd", vertelt Hofstede. "De tolken, de vertalers, mijn advocaten. Mensen worden ingehuurd of 'overreed' om belastende getuigenverklaringen tegen mij af te leggen. Mijn eigen getuigen zijn bedreigd, tot aan Istanboel toe achtervolgd, en gearresteerd." Zelfs tegen rechters die positief voor Ton lijken te beschikken, worden processen aangespannen. Hofstede: "Het is kortom een nachtmerrie die Kafka niet had kunnen bedenken".

'Mensenrechten geschonden'

De Nederlandse overheid en rechtsstaat schitteren door afwezigheid. Hofstede schrijft dit toe aan de affaire Baybasin, de veroordeling tot levenslang van een Koerdische activist, die Turkije door chantage van Nederland zou hebben afgedwongen. Dit schandaal – dat de Hoge Raad momenteel in onderzoek heeft – drukt op de bilaterale verhoudingen: "Turkije heeft Nederland in de houdgreep. Baybasins mensenrechten zijn geschonden, maar die van mij en mijn dochtertje ook", zegt Hofstede, die de Koerd in zijn cel heeft bezocht. "De Turkse Hoge Raad heeft onherroepelijk vastgesteld dat mijn dochtertje wordt mishandeld en dat ik recht heb op contact met haar." Turkije weigert echter om Hofstede toe te laten en Nederland onthoudt de wanhopige vader iedere bijstand. De relatie met Turkije gaat vóór. +

Om redenen van privacy zijn Demkul en Petra niet de echte namen.